Qərbi Azərbaycana dair arxiv sənədləri tədqiq edilir

Qərbi Azərbaycanla bağlı tarixi, etnoqrafik və demoqrafik reallıqların elmi əsaslarla araşdırılması istiqamətində aparılan tədqiqatlar son dövrdə yeni mərhələyə qədəm qoyub. Bu tədqiqatlar deportasiya siyasətinin nəticələrinin sənədləşdirilməsi, tarixi yaddaşın bərpası və faktların sistemli şəkildə elmi dövriyyəyə daxil edilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

AMEA-nın İctimai Elmlər Bölməsinin elmi-tədqiqat müəssisələrinin Qərbi Azərbaycan mövzusu üzrə işlər "İşğaldan azad edilmiş ərazilərə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı" çərçivəsində həyata keçirilir. Eyni zamanda, Prezident İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycan İcması ilə görüşündə verilən tapşırıq və tövsiyələr əsasında bu istiqamətdə görülən işlər barədə əhatəli hesabat hazırlanaraq müvafiq qurumlara təqdim edilib.

AMEA-dan verilən məlumata görə, tədqiqatlar çərçivəsində Qərbi Azərbaycan tarixinin müxtəlif mərhələlərini əhatə edən elmi nəşrlər hazırlanıb, tarixi faktlar və arxiv materialları sistemləşdirilib. Xüsusilə deportasiya prosesləri, toponimlərin dəyişdirilməsi və mədəni irsin məhv edilməsi ilə bağlı faktlar elmi sənədlər əsasında araşdırılıb və nəşrlərdə əksini tapıb.

Bu istiqamətdə aparılan işlərin mühüm hissəsini arxiv araşdırmaları təşkil edir. 1948–1953 və 1988–1991-ci illərdə Qərbi Azərbaycan ərazisindən azərbaycanlı əhalinin deportasiyası ilə bağlı ölkə arxivlərindən 800-dən artıq sənəd toplanılaraq elektron məlumat bazasına daxil edilib. Bu materiallar deportasiya siyasətinin miqyasının və sistemli xarakterinin elmi şəkildə sübut edilməsinə imkan yaradır.

Eyni zamanda, Qərbi Azərbaycan mövzusu üzrə onlarla elmi məqalə dərc olunub, beynəlxalq və respublika səviyyəli konfranslarda məruzələr təqdim edilib, elmi-tədqiqat işləri aparılıb. Aparılan araşdırmalar kütləvi informasiya vasitələri ilə ictimaiyyətə çatdırılıb, televiziya proqramlarında analitik müzakirələr təşkil olunub.

Qeyd edək ki, Qərbi Azərbaycanla bağlı aparılan bu tədqiqatlar tarixi ədalətin bərpası, milli yaddaşın qorunması və gələcək nəsillərə faktlara əsaslanan tarixin təqdim olunması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Qabil YUSİFOĞLU
XQ

Xalq qəzeti.- 2026.- 14 mart (№ 48).- S.11.